

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Manuscrisele nepublicate nu se înapoează

Abonamentul 10 Lei pe an

Reorganizarea Dobrogei

Luni la 10 curent, distinsul orator al camerei, d-l deputat N. Ceaur-Aslan 'și-a dezvoltat interpelarea privitoare la Dobrogea.

Au luat parte la discuțiune d-nii deputați N. Fleva, șeful grupărei liberal-democratice, Pană Buescu și Poenaru Bordea din majoritatea guvernamentală și d-l Tache Ionescu, fost ministru conservator, cărora au răspuns pe rând d-nii prim-ministru P. S. Aurelian și Vasile Lascar ministru de interne.

Asupra stărei lucrurilor în Dobrogea, recunoscută ca rea de toți d-nii oratori, d-nii miniștri, în special d-l ministru de interne, a promis că va face *ceva*, că va veni în curând înaintea camerei cu un proiect de reorganizarea provinciei, fără a fi arătat anume care este vederea guvernului, cestiunea fiind în studiu.

Pe toate căile legale, până acum: prin atâtea memorii anuale ale delegațiilor consiliilor județene din ambele districte, prin atâtea moțiuni votate de diferite întruniri publice, prin toate gazetele apărute până acum în Tulcea și Constanța, prin Memoriul din urmă de la Medgidia, Dobrogenii 'și-au spus toate păsurile lor, exprimând în nenumărate rânduri dorința lor de a fi pe deplin asimilați cu locuitorii din patria mamă, după cum de fapt sunt perfect asimilați în ceea ce privește datoria de cetățian.

În ce ne privește, ne-am pronunțat în cauză, anul trecut prin o serie lungă de articole ce am făcut să parvie actualului ministru de interne, spre a fi scutiți de reproducere, în care cestiunea e înfățișată din toate punctele de vedere.

Fie că se va ținea sau nu seamă de studiile noastre trecute, ne-am simțit datorii a interveni și acum, alcătuiind în București și prezentând d-lui prim-

ministru, într-o audiență acordată, un resumat de îmbunătățiri pentru provincie în general și pentru județul Constanța în special, a căror introducere noi o credem necesară, mai ales în cazul când n'ar fi posibilă intrarea Dobrogei în dreptul comun.

Ne rămâne să complectăm această serie de propuneri cu cele privitoare la orașul Constanța: toate împreună dezvoltate pe rând și pe larg în coloanele ziarului nostru, dar nerealizate încă.

Dacă vom reuși să se ia în considerare *ceva* din aceste propuneri.—*practica constantă, în cestiuni de îmbunătățiri în Dobrogea, e să vorbească numai biurocrații ministerelor*—ne vom fi făcut datoria către Dobrogea, cum ne-am făcut în multe alte privințe, între care dărîmarea odiosului sistem domeniial urmat până la anul 1890, fapt prin care ne-am atras toată urgia ministerului respectiv.

Eată resumatul propunerilor despre care vorbim mai sus:

IMBUNĂȚIRI ÎN PROVINCIE

1). Abolirea art. 50 și 51 din legea organică a Dobrogei de la 1880. Dispozițiile art. 60, 61 și 69 din Constituție și art. 2, 3 și 4 din legea pentru constituirea consiliilor comunale să se aplice și în Dobrogea, numai pentru *cei ce au certificate de studii de la școlile recunoscute de stat*.

2). Românilor de peste hotare să li se dea drepturile depline *câte le au Dobrogenii*, fără recunoascerea prevădută de art. 9 din constituțiune. Aceasta pe simplul temei al stabilirei și impropriării în o comună rurală, fapt constat la fața locului de autoritatea locală, iar nu după cereri individuale, cum s'a dispus prin camere, aceasta fiind greu și costisitor.

Legea Austro-Ungară nu s'ar putea opune la aceasta. Eată ce dice articolul respectiv din legea ungară:

L. Articol din lege din anul 1879

Depre câștigarea și pierderea cetățeniei de stat ungară

(Sanționat la 20 Decembrie 1879).

§ 31

„Acel cetățian de stat ungar, care „fără însărcinarea guvernului ungar sau „a miniștrilor comuni austro-ungari, „petrece de ce au fără întrerupere a „fără din frontierele teritoriului Coroanei Ungare, 'și perde cetățenia de stat „ungar“.

Terminându-se cu această cestiune nu s'ar mai putea repeta din nou ordinul fostului prefect Generalul Dunca, No. 286 din Ianuarie 1892, prin care s'a ordonat ștergerea tuturor românilor de peste hotare din listele electorale comunale,—ordin repetat anul acesta de d-l Quintescu actualul prefect al județului Constanța—și s'ar aduce pentru tot-d'auna liniște în această privință.

3). *Inființarea unor servicii speciale silvice județene*, în sensul unui referat din Iunie 1889 către prefectul de Constanța, pentru paza și administrația celor 30.000 hectare pădure sau de împădurit, în toată provincia, datorite comunelor de legea de la 1882 a regulării proprietății imobiliare în Dobrogea.

4). *Accisele* trebuie peste tot ardate la comunele rurale; iar pentru *oborul de gloabă* a se înființa registre de încasări în fie-care cotună, date consilierului delegat și scrise de învățător sau preot, în lipsă de știință de carte a consilierului; pentru *prestații* la dramuri să nu se libereze bilete de efectuarea lucrării de cât de însuși inginerul sau ajutorul său, iar nu de către picheri cu notari. *Controlul* de efectuarea lucrărilor, după registrele de înscriere și lucrări prestate, să'l facă numai sub-prefectul.

Nu mai ast-fel s'ar putea stabili adevărata listă a renașțiilor ce trebuie plătite în bani; numai ast-fel s'ar pu-

tea face șosele ce au lipsit în județul Constanța până anul trecut cu desăvârșire.

5). Să se caute lucrările făcute de Comisia pentru reformarea legilor Dobrogene instituită în anul 1889, în care pe lângă prefecti au lucrat reprezentanții tuturor ministerelor, dându-se curs propunerilor făcute.

6). A se căuta și restabili, pe baza recensământului din anul 1880, cine a fost cetățian otoman și prin urmare cine e cetățian român în fie-care comună; spre a se stărpi fabrica de cetățeni ce a dat, numai în orașul Constanța și după exemplul local, sute de cetățeni în județ, fără nici un drept.

7). Armenii și Ecreii, neconstituind naționalități compacte, fiind veniți sporadic în Dobrogea, nu pot avea pretențiunea de a figura ca naționalități distincte în corpurile electivale ale Dobrogei, după cum dispune legea et organică, ci numai ca simpli cetățeni, deopotrivă cu locuitorii aparținând altor diferite naționalități.

8). Art. 14 din legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea trebuie desființat, ne mai fiind rezonabilă înființarea, după abolirea dijmei în natură. Acest articol este o rămășiță a legiuirilor otomane de pe timpul, când dacă nu se cultiva pământul 3 ani consecutivi, posesorul pierde dreptul asupra pământului, care era întreg proprietate a statului, pe când acum e stabilită proprietatea individuală și definitivă, prin răsumpțarea dijmei cu bani.

9) Art. 29 alineatul ultim din aceeași lege, nu s'a aplicat în Dobrogea, de pe timpul prefecturii d-lui Remus N. Opran. Ar fi necesar a se ține seamă de prescripțiile lui, dându-se materialul de construcții de case nouilor stabiliți și scutindu-se 3 ani de dări, în satele din nou înființate și în casurile de noi stabiliți.

10) Cișmelele, peste tot moștenite de la turci, sunt pretulindene în ruină. Cu mici cheltuieli s'ar repara în fie-care sat, pe drumuri și în diferite locuri. E păcat de părăsirea lor.

11) Dunele marine s'ar putea împăduri cu mică cheltueală și treptat în tot lungul litoralului Mării.

12) Drepturile politice pentru camera și senat s'ar putea acorda cetățenilor dobrogeni, fără censuri vor proba cunoștința limbii românești sau vor justifica terminarea a 4 clase primare la una din școlile statului.

13) Drumul de fer de la Tulcea la Constanța sau Medgidie este de o necesitate zdrobitoare pentru multe rațiuni economice și comerciale.

14) Vinderea locurilor sterpe netrebnice, infundate în proprietăți particulare, este neaparat necesară, spre a scăpa populația de amestecul agenților statului în moșia lor.

15) Agricultură și economia de vite în Dobrogea suferind de aceea din țară, ar fi necesară crearea unei societăți de agricultură, spre a se ocupa de nevoile și îmbunătățirile locale, între care ar fi de înființat pepeniere de arbori forestieri și fructiferi, expoziții diferite generale și regionale, concursuri de mașini agricole și stațiuni de creșterea păsărilor etc.

Târgul de vite din Constanța, s'ar potrivi de minune pentru o stațiune de îmbunătățirea rasei ovine economice așa de fericit dezvoltată până acum în Dobrogea, pentru lâna și carnea renumită odinioară pe piața Marsiliei și adî în orașele Levantului, Stambul, unde carnea de berbecul dobrogean, „Carnobot” e mai prețuită de cât ori-ce altă carne similară.

16) Lemnăria de foc și de lucru, e mai scumpă în pădurile Dobrogei, de 2-3 ori mai mult de cât în ori-ce centru păduros de peste Dunăre. Singurul proprietar de păduri fiind statul populația e silită a se supune și plăti ori cât se cere, neavînd ce face. Armata și autoritățile se aprovizionează de peste hotare sau de peste Dunăre, din cauza scumpetii taceșelor la pădurile statului, care se pierd prin bătrânețe și putredire.

17) Creditul agricol ruinează economia de vite, căci nu prețuiesc vite amănata după valoare, determinată prin calitate și aptitudinea, ci numai pe cap, ceea ce face pe țeran a întreține vite multe la număr, dar rele. Asemenea Banca Agricolă.

18) Traducătorii tribunalelor sunt prost recrutați, fiind rău plătiți. Populația ne română suferă grozav din pricina lor. S'au vădit cazuri unde s'au pierdut cauze drepte din cauză că tâlmăcirea vorbelor către judecători era greșită sau nesuficientă. Cu actele de tradus este o adevărată nenorocire.

19) Prisosele de pământ ce statul ar mai avea de vîndut, sau loturi de deposedat, în regiunile din care lipsesc Români, să se dea pe viitor numai acestora, fie cu deosebite avantaje pentru colonii ce ar voi să se stabilească în aceste regiuni.

20) Este neaparat necesar a se înființa pentru Dobrogea, o direcție a bunurilor statului ca să fie scutiți locuitorii de a alerga la București pentru fie-care lucru neînsemnat. Ministerul Domeniilor avînd încă doi de mii de afaceri cu locuitorii Dobrogei, cu înpropritiarirea, și arendarea bunurilor sale mari și mici.

21) Pe unde sunt loturi mici de deposedat, — și numărul lor e enorm de mare, în toate satele — să se vinde de preferință locuitorilor deja stabiliți; ca fie-care să aibă două loturi, sau 20 hectare, numai un lot de 10 hectare fiind absolut insuficient a hrăni o familie agricolă în Dobrogea.

Vom urma cu propunerile privitoare pe județul Constanța.

P. Grigorescu.

Biserica Bulgară

În privința celor ce au scris ziarul *Mir*, organ oficial al guvernului bulgar, iată ce au putut afla:

Mai înainte de venirea Românilor în Dobrogea colonia bulgară din Constanța a prefăcut una din magazii de produse din mijlocul orașului, în biserică, aducînd și un preot bulgar. Cu ocazia unei vizite canonice, făcută acum 10—12 ani Eminența Sa Episcopul Episcopiei Dunării de Jos a spus episcopilor bisericii să avizeze la construirea unei biserici noi, cea actuală ne mai putînd servi ca atare, de ore-ce nu intrănesc condițiunile cerute de regulile bisericești, fiind situată într-o curte particulară.

Formîndu-se un comitet s'a procedat la cumpărarea unui loc și la strîngerea primului material necesar pentru a începe clădirea, după aprobarea ce urma a se da planului întocmit.

După o lungă corespondență și multă stăruință, abia în anul trecut d-l Ministrul al Cultelor, Tache Ionescu, încuviințează clădirea, după ce fruntașii coloniei au garantat cu averile lor personale că vor clădi și întreține biserica cu toate cele necesare, după legi și regulamentele în vigoare.

Se înțelege că pentru acest scop urma să aibă învoirea Episcopatului, care însă nu răspunde de un an de zile.

Ultima plîngere la minister s'a făcut la finele lunii Ianuarie a. c., iar la 9 Februarie s'a telegrafiat, fără rezultat până adî.

Biserica este închisă de 2 ani, iar preotul bulgar a fost atașat la catedrală română, unde a servit de 2 ani până acum primind lefa după bugetul comunei de 160 lei lunar. Acum a dimisionat.

Acesta e unica și singura nemulțumire a Bulgarilor din județul Constanța.

Motivul pentru care Em. Sa Episcopul Dunării de Jos nu răspunde până acum, pe cât ne am putut informa, ar fi că locul ales pentru clădire este situat în imediata apropiere de Biserica Catedrală, și regulile bisericești n'ar permite ca bisericile de același rit să fie una lângă alta; pe când comitetul bulgar nu acceptă să clădească în orașul de sus unde li s'ar fi propus.

Răspuns oficial nu s'a dat până acum comitetului bulgar.

Acesta e cazul din care ardenții patrioți de la jurnalele bulgare *Progresul* și *Mir* și-au fabricat atâtea neghioabe acuzațiuni, cari au avut darul de a fi relevate și discutate de presa rusească și parlamentele României și al Bulgariei.

Epitropii bisericii ne-a asigurat că nimenea de aci, de 10—12 ani de când dăinuște acest incident, n'a făcut altă intervenire de cât către ministrul cultelor la București și Episcopia de Galați, că nici nu s'au gândit vre-o dată măcar să alerge la alte interveniri sau la jurnalele Bulgare; dar că colonia e foarte mâhnită vedând cum toate naționalitățile, Grecii, Armenii, Turcii, Catolicii, până și Protestanții, atât de puțin, au biserica lor, numai lor li se întârzie, atâtea recunoașterea unui drept atât de natural, pe când au atâtea cheltuieli angajate după înseși punerea la cale a Episcopatului.

Toată vina întârzierii pare a fi numai a câtor-va mari proprietari din cartierul balnear, cari ar voi să aibă biserica în mijlocul proprietăților lor, unde e și Catedrala Română, fapt la care Episcopatul nu se poate învoi, fiind oprit de rândurile bisericești. Conlocuitorii noștri bulgari ar trebui să înțeleagă acest lucru, ce n'are nimic a face cu libertatea cultului, primind să clădească în orașul de sus, fiind în interesul lor și în acest caz suntem siguri că vor primi cât de curând învoirea cerută.

INFORMAȚIUNI

Intr'o ședință a consiliului comunal s'a votat un împrumut de 1 milion pentru aducerea apei, după ce Direcția drumurilor de ter a refuzat a lua lucrarea asupra și.

Studiul la grădinile Comunei nu s'au făcut după cum decisese consiliul în două rânduri.

Așa dar au biruit consilierii Pencioff și Locmanian, despre care se dice că sunt părtași la proprietatea isvoarelor Caragea pentru a căror cumparare s'a întocmit o comisiune de consilieri și cetățeni. Vom urmări de aproape lucrările acestei comisiuni.

În alta ședință primarul a propus și consiliul a aprobat darea a 3 hectare teren din nou pentru construirea unei noi cazărni de Artilerie lângă închisoarea militară, plus un alt loc în fața școlii Principele Ferdinand, pentru construirea unui local al poștelor, pe când Statul deține în inima orașului deci de hectare pe care le exploatează cu un leu m. p. chirie anuală pentru cărciume infecte, gherete, carbonării, lemnării și cherestele, ne-acordând județului macar un loc pentru Palatul Administrativ.

Acesta e Coiciu care tuna și fulgera, în întruniri publice, contra fostului primar Holban că a risipit averea comunei? Ce țăritoare! și înfamă și lașe.

Mai rămâne acuma mai dea societății pentru fabrica de petrol și depozitul de păcură, platoul de la Kilometru 1 și 500 (între plantația de la oborul nou și cantonul No. 1) după cum a planuit cu comisia de *înfrumusețare* ca *resuflatul* orașului să fie închis ermeticește în șanțurile sale actuale.

Și, Dumnezeu mai rabda pe acești oameni în capul comunei și a județului.

În procesul cu Lălu s'a făcut la Curtea de Apel din Galați divergențe de opinii. Primarul nu se vede dispus a face recurs. Rugăm pe domnul ministru de interne să-l impue a face, spre a se vedea cu câtă rea credință a procedat Primarul avocat nerelevând înaintea Tribunalului existența bordeiului și articolul din legea turcească care prevede că vilele nu sunt *mülk* (proprietatea absolută) de cât pe timpul cât rămân plantate, revenind în categoria de *miri* de îndată ce a rămas paragină sau teren de cultură, cum e cazul în specie și ca atare supus formalității tapiului ce urma a fi prezentată la verificarea comisiunii centrale.

Dacă acest caz se constată, sunt sute de alte cazuri împrejurul orașului, și comuna poate pierde tot terenul ei, oamenii având chiar tapi în formă, iar

nu o simplă măturie de uceni, cum e cazul cu proprietatea acaparată de d-l Lălu.

Ministerul de interne numai răspunde la nici un raport al prefecturii locale; nici până azi de 2 luni, nu s'a numit un ajutor de subprefect la plasa Medjedie. Ce mai așteaptă d-l Quintescu?

Tot acest ministru a cerut o listă de funcționarii comunali și județeni cu caracteristica fie-cărui. Nu ne îndoi că toți vor fi prezentați ca români neași, inclusiv acei ce citesc numai jurnale rusești și nu stau în relații cu nici un român.

De la descălcatorea lor în Constanța, Românii cu Grecii au trăit în perfectă armonie sub toate punctele de vedere. Sindrofiile, Seratele la Cluburi, balurile mai cu seamă erau comune și petrecerile foarte animate și cordiale. A trebuit ca și aceste raporturi sociale să fie stricate anul acesta prin stângăcia actualului prefect, care ne place a crede, în necunoștința de împrejurări, a lasat ca oamenii mici de suflet să tacă din ranchinuri personale cauze de animasitate și dușmănie între cele două naționalități.

Cerută cu destulă stăruință în două rânduri, pentru cele două baluri ce comitetul scoalelor grecești da anual în folosul scoalelor, nu s'a putut obține autorizația convenită până în ultimul moment al balului din urmă, când d-l prefect a permis deschiderea tombolei, numai după stăruințele interesate ale Președintelui societății funcționarilor publici secțiunea Constanța, — interesate fiind că altminterlea comitetul grec ar fi refuzat acestei societăți sala scoalelor, unde se da astă seară balul funcționarilor, pe care comitetul n'a refuzat-o până acum nici o dată instituțiilor de bine-facere, fiind în Constanța singura sală ce se potrivește pentru acest soi de spectacole.

Pentru muzica militară s'a cerut 200 lei în loc de 100 cum era până acum, de 60 lei cât se plătește la club și de 40 lei cât plătesc antreprenorii balurilor mascate. Ceva mai mult, în seara balului grecesc din urmă contra obiceiului de alte dați s'au ținut serate dansante la ambele cluburi. Dintre Români nu știm dacă, afară de d-l Lambru, Președintele societății funcționa-

rilor, a mai asistat cine-va la balul acesta, dacă escludem pe Koiciu, care s'a dus acolo numai spre a vedea efectul intrigilor sale provenite numai din dușmănia veche și adâncă ce o poartă Președintele comitetului grec, găsind d'abia acum, sub actualul prefect, ocazia să-și resbune; căci primul face parte din comitetul de 3 al lotăriilor, împreună cu prefectul și procurorul, care comitet mijlocește sau nu, autorizarea tombolelor la baluri.

Așteptăm rețeta incasărilor de la balul cu tombola al funcționarilor, spre a ne putea pronunția asupra efectului acestei noi isprăvi a administrației actuale *dobrogene*.

**

În numărul viitor vom începe a publica după *Monitorul Oficial* discursurile pronunțate în Camera Deputaților în sesiunea Dobrogei.

**

Mărti la 18 curent pe la orele 7 seara vaporul sub pavilion italian al Companiei Florio Rubatino numit *Sinelo*, pe când eșia din Bosfor. Turcii au tras asupra-1 3 focuri de tun orbe și 5 focuri pline. Vaporul s'a oprit pe loc, după care ómenii vaporului debarcând

au alergat la consulul Italian, care a mijlocit liberarea vaporului, după ce s'a constatat că vina e a căpitanului care nu arborase semnalele necesare pe timpul de noapte. Vaporul n'a suferit nici o stricăciune.

C. N. TONEANU

— AVOCAT —

Galați, Strada Domnească.

GEORGE BENDERLI

Licențiat în drept de la Facultatea din Paris.

AVOCAT

Strada Remus N. Opran.

BANCESCU și BELCIC

AVOCAȚI

Constanța, Strada Mircea-cel-Mare 8

D-R A. KRAUS

— DENTIST —

Galați, Strada Domnească

LA TIPOGRAFIA

„BUCIUMULUI ROMAN”

SE EFECTUEAZA

CĂRȚI DE VISITĂ

2 LEI SUTA

Tipografia

„BUCIUMULUI ROMAN”

G. TH. CODRESCU

Galați.--Strada Domnească.

ATELIERUL este asortat cu caracterul celei mai moderne, efectuează ori-ce lucrări așteptate de această artă, prompt și în condițiile cele mai avantajoase.

Posedă cele mai sistematice mașini

Efectuează, Cărți didactice, Jurnale, Reviste, Circulari, Borderouri și Compturi, Scrisori comerciale, Cărți-adresse, Etichete, Note de comandă, dondici à Souche, Registre, etc.

100 Cărți de vizită lei 2.